

**راهنمای یادگیری دوره
در بخش عفونی ویژه
کارآموزان و کارورزان**

نگارش: دکتر زهره آخوندی

فهرست

۳	مقدمه:
۳	مروری بر دوره
۳	اهداف یادگیری:
۵	پیش نیاز:
۵	جدول زمانبندی:
۹	راہبرد های یادگیری:
۹	فرصت های یادگیری:
۹	تکالیف آموزشی:
۱۰	مقررات بخش:
۱۰	تماس با اساتید و مسئولان آموزشی:
۱۲	نظر شخصی مولف:
۱۲	مطالعه منابع بیشتر:

مقدمه:

کارآموزان و کارورزان عزیز، ورود شما را به بخش بیماری های عفونی و تبار خوش آمد می گوئیم. همانطور که می دانید درصد قابل توجهی از بیماران سرپایی که در آینده به درمانگاه ها و مراکز درمانی به شما مراجعه می کنند، مبتلا به انواع مختلفی از بیماری های ایجاد شده توسط عوامل باکتریایی، ویروسی، انگلی و قارچی هستند. بیماری های عفونی قابلیت درمان و بهبودی دارند ضمن اینکه قابل سرایت نیز هستند. بنابراین تشخیص به موقع و درمان مناسب آنها علاوه بر نجات جان بیمار، از سرایت و گسترش بیماری در جامعه جلوگیری می کند. گواه این مطلب کشتار بزرگ بیماری آنفولانزا در سال ۲۰۰۹ هست.

شناخت بیماری های عفونی، راه های انتقال آنها و اقدامات پیشگیرانه مثل رعایت احتیاطات و انجام واکسیناسیون، برای نجات جامعه انسانی بسیار مهم هست. بر این اساس سازمان جهانی بهداشت و مرکز مبارزه با بیماری های عفونی دستورالعمل هایی را برای تشخیص، درمان و پیشگیری از بیماری های عفونی مهم مثل سل، آنفولانزا، تب کریمه کنگو، ایدز و... منتشر می کند. وزارت بهداشت و درمان ایران نیز بر اساس شرایط اپیدمیولوژی ایران و منطبق بر این گایدلاین ها، دستورالعمل های کشوری بومی سازی شده را برای کنترل بیماری های عفونی در اختیار پزشکان قرار می دهد. فراگیری و آشنایی این دستورالعمل ها برای ارائه خدمات بهتر در سیستم بهداشتی درمانی ایران لازم است.

مروری بر دوره:

دوره عفونی در یک بازه یکماه برای کارآموزی و یک بازه یکماهه برای کارورزی ارائه میشود. در بازه اول با اصول کلی بیماری های عفونی و کنترل عفونت آشنا خواهید شد و نحوه شرح حال گیری، مراحل تشخیص و رد تشخیص های افتراقی، تستهای آزمایشگاهی و انواع آنتی بیوتیکها را خواهید آموخت. در بازه دوم یعنی در کارورزی، طبقه بکارگیری آنچه آموخته اید را تمرین خواهید کرد.

۱	انواع بیماری های عفونی: تشخیص - درمان
۲	انواع آنتی بیوتیکها و عوارض مهم و تداخلات مهم
۳	اصول کنترل عفونت و حفاظت فردی

اهداف یادگیری:

دانشجوی گرامی از آنجا که بیماری های عفونی بسیار متنوع و شایع هستند و شما بعنوان پزشک عمومی خط اول تماس با بیماران هستید و نی بعنوان کنترل کننده بیماری های عفونی در منطقه تحت کنترل خود خواهید بود لازم است که با انواع تظاهرات بالینی بیماری های عفونی شایع در منطقه و نحوه تشخیص، درمان و پیگیری بیماران آشنا شوید. این امر مستلزم دانستن عوامل ایجاد کننده بیماری و شناخت دسته بندی آنهاست. از آنجاییکه یکسری بیماری های عفونی را با روشهای آزمایشگاهی خاص تشخیص داده میشوند، دانستن تستهای آزمایشگاهی مرتبط بسیار ضروری است. آنتی بیوتیکها، آنتی ویروس ها، آنتی فانگالها و ضد انگل ها عوامل درمان کننده بیماری های عفونی هستند که شناخت عوام درمانی بیماری های عفونی شایع بسیار مهم و ضروری است. بیماری های عفونی از بیماری های قابل درمانی که فرد بر راحتی با تشخیص درست و صحیح و بموقع میتواند به زندگی عادی و سلامت کامل بازگردد و علاوه بر آن میتوان از سرایت بیماری به سایر افراد جلوگیری کرد.

در این بخش سعی شده است که مهارت های لازم جهت رسیدن به اهداف زیر برای شما عزیزان آموزش داده شود:

- ۱- شما باید بتوانید در پایان دوره دسته بندی عوامل بیماری زای عفونی (ویروس، باکتری، قارچ، انگل) را نام ببرید. لازم هست که طبقه بندی عوامل را بر اساس چهار دسته اصلی و نیز بر اساس محل درگیری مثل ابتلای سیستم تنفسی، گوارشی، پوستی، سیستم عصبی، ادراری و نیز بر اساس گرم مثبت بودن، گرم منفی بودن، کوکسی، باسیل بدانید.
- ۲- شما باید بتوانید در پایان دوره در تشخیص بیماری های عفونی که لیست آن در جداول بعدی گنجانده شده است مسلط باشید. بر اساس مجموعه ای از علائم و تظاهرات بالینی یک بیماری حدس زده میشود و بر اساس تستهای بالینی لازم و مرتبط با هر بیماری شما باید بتوانید به تشخیص بیماری برسید.
- ۳- شما باید بتوانید در پایان دوره بر درمان بیماری های عفونی زیر مسلط باشد :
- پنومونی -فارنژیت-سیستیت - سپسیس -سینوزیت-اوتیت-سلولیت-بادسرخ - زرد زخم - فولیکولیت- آبله مرغان- هرپس- آنفولانزا- سیفلیس- سوزاک- حیوان گزیدگی.
- ۴- شما باید بتوانید در پایان دوره بیماری هایی که باید به متخصص عفونی ارجاع بدهید که شامل موارد زیر است را نام ببرید:
- سل-ایدز-مننژیت-آنسفالیت-بروسلوز-عفونت های شدید پوست و بافت نرم و استخوان- پیلونفریت - عفونت در افراد نقص ایمنی- عفونت های تنفسی بهبود نیافته- بیماری های مقاربتی - کزاز- بوتولیسم - هپاتیت های هاری
- A_B_C
- ۵- شما باید بتوانید در پایان دوره انواع آنتی بیوتیک ها و دسته بندی آنها، عوارض مهم و جدی آن و تداخلات مهم آنها را نام ببرید.
- ۶- شما باید بتوانید در پایان دوره اصول کنترل عفونت شامل طریقه دست شستن، پنج موقعیت شستشوی دست احتیاطات و حفاظت فردی ر بروز صحیح بکار ببرید
- ۷- شما باید بتوانید در پایان دوره بر برنامه واکسیناسیون کشوری مسلط باشید.
- جهت مطالعه این مباحث و یادگیری تظاهرات بیماری ها و درمان آنها از منابع مختلف استفاده کنید. کتاب های رفرنس هاریسون و مندل بطور کامل بیماری را توضیح داده اند. برای شناخت عوامل بیماری کتاب های میکروب شناسی جاوتز و مورای استفاده کنید. برای شناخت طبقه بندی آنتی بیوتیکها از رفرنس کاتزونگ و اپلیکیشن دارویاب و یا سنفورد استفاده کنید. راند مجازی شناخت آنتی بیوتیکها توسط متخصصین فارماکولوژی بالینی هر ماه انجام میشود و نیز بطور بالینی در راندهای بالینی مورد بحث قرار میگیرد. شما باید بتوانید در نیمه بخش نسخه بیماران درمانگاهی را بنویسید.
- دستورالعمل های وزارت بهداشت ایران برای شناخت، درمان و کنترل بیماری های عفونی مشخص وجود دارد که از سایت وزارت بهداشت و هم از سایت بخش عفونی قابل دسترسی است. مهمترین آنها شامل :
- دستورالعمل بیماری های کرونا-سل-ایدز-مالاریا-سالک-تب کریمه کنگو-تب مالت- هاری و حیوان گزیدگی -بیماری های بثور- آنفولانزا هست.

بیماری های تنفسی و ویروسی و باکتری مثل آنفولانزا و کرونا و سل	بیماری های شایع و مهم منطقه ما برحسب اهمیت شامل:
بیماری های منتقله از آب و غذای الوده مثل مسمومیت های غذایی-هپاتیت آ- بیماری های اسهالی	
بیماری های منتقله از طریق تماس جنسی مثل ایدز-هپاتیت ب - سیفلیس -	

هرپس تناسلی - زگیل تناسلی - تریکوموناس	
بیماری های عفونی پوست و مو مثل شپش - گال	

پیش نیاز:

برای این که بخش عفونی را بهتر بگذرانید و یادگیری موثری داشته باشید لازم است که دسته بندی باکتری ها، قارچ ها، انگل ها و ویروس ها را بشناسید و خصوصیات کلی آنها که در دروس میکروب شناسی، انگل شناسی، قارچ شناسی و ویروس شناسی که در دوره علوم پایه مطالعه کرده اید، مرور کنید. برای درک بهتر داروهای آنتی بیوتیک، مطالعه درس فارماکولوژی از دوره فیزیوپاتولوژی توصیه می شود. چون بیماری های عفونی تظاهرات پوستی - مخاطی نیز دارند، برای توصیف ضایعات پوستی دانستن واژه شناسی آنها مهم است. توصیه می کنیم توصیف ضایعات پوستی را از مباحث پوست (درسنامه بیماری پوست کشوری) مطالعه فرمایید. کتاب هاریسون ۲۰۱۸ قسمت بیماری های عفونی رفرنس شما برای امتحانات پیش کارورزی و دستیاری است.

پیش آزمون بصورت آزمون چهارگزینه ای در اولین هفته ورود به بخش انجام می شود و شامل موارد زیر هست

دسته بندی میکروبها	۱
دسته بندی و شناخت آنتی بیوتیک ها	۲
تظاهرات پوستی و دهانی بیماری های عفونی	۳

جدول زمانبندی:

ایام هفته	ساعت ۸-۹	۹-۱۰	۱۰-۱۱	۱۰-۱۲	۱۲-۱۳
شنبه	گزارش صبحگاهی	ویزیت و راند صبحگاهی		راند درمانگاه/ کلاس کارآموزان	کنفرانس کارورزان
یکشنبه	گزارش صبحگاهی	ویزیت و راند صبحگاهی		راند درمانگاه/ کلاس کارآموزان	کنفرانس کارورزان
دوشنبه	CBL آموزش برپایه مورد	ویزیت و راند صبحگاهی	mortality	راند درمانگاه/ کلاس کارآموزان	کنفرانس کارورزان
سه شنبه	ژورنال کلاب	ویزیت و راند صبحگاهی	CPC	راند درمانگاه/ کلاس کارآموزان	کنفرانس کارورزان

	کلاس کارآموزان				
چهارشنبه	گزارش صبحگاهی	ویزیت و راند صبحگاهی	Case report	راند درمانگاه/ کلاس کارآموزان	کنفرانس کارورزان
پنجشنبه	مرور دستورالعملهای بهداشت کشوری	گراندراند		راند درمانگاه	کنفرانس کارورزان

برنامه کلاس اساتید							
ایام هفته	گزارش صبحگاهی	راند بخش	سایر	کلاس کارآموزان	راند درمانگاه	کلاس کارورزان	اصلاح پایان نامه
شنبه	دکتر بهناز-دکتر موسوی	دکتر موسوی		دکتر موسوی	دکتر حیدری	دکتر بهناز	دکتر بهناز
یکشنبه	دکتر آیت اللهی- دکتر آخوندی	دکتر بهناز		دکتر بهناز	دکتر آیت اللهی	دکتر حیدری	دکتر حیدری
دوشنبه	CBL مسئول دکتر شریف یزدی باحضور کلیه اساتید	دکتر شریف یزدی		دکتر شریف یزدی	دکتر بهناز	دکتر موسوی	دکتر موسوی
سه شنبه	ژورنال کلاب مسئول دکتر موسوی با حضور کلیه اساتید	دکتر آخوندی	دکتر آخوندی برای CPC	دکتر آخوندی	دکتر حیدری	دکتر شریف یزدی	دکتر شریف یزدی
چهارشنبه	دکتر شریف یزدی-دکتر حیدری	دکتر حیدری - دکتر آیت اللهی	دکتر آخوندی برای case report	دکتر حیدری	دکتر آخوندی	دکتر آیت اللهی	دکتر آیت اللهی
پنجشنبه	مرور دستورالعملها بهداشت مسئول دکتر حیدری با حضور کلیه اساتید با	گراندراند			دکتر شریف یزدی	دکتر آخوندی	دکتر آخوندی

مباحث کنفرانس کارورزان:

۱	انواع و اشکال آنتی بیوتیک ها
۲	پروبیلاکسی سل
۳	سلولیت (عفونت های پوست و بافت نرم)
۴	سیستیت (عفونت ادراری)
۵	عوارض و تداخلات آنتی بیوتیک ها
۶	پنومونی های تپیک
۷	آنفولانزا
۸	تشخیص و فالوآپ بیمار HIV مثبت
۹	حفاظت فردی
۱۰	آبله مرغان

مهارت لازم برای کارورزان در بخش عفونی:

۱	شرح حال گیری- نوشتن سیر بیماری - خلاصه پرونده
۲	انجام معاینه کامل
۳	انجام پونکسیون مایع مغزی نخاعی
۴	درناژ مایع آسیت
۵	درناژ مایع پلور
۶	پانسمان زخم
۷	شستشوی دست و رعایت احتیاطات
۸	انجام تست PPD
۹	انجام تست سریع مالاریا و ایذز
۱۰	نسخه نویسی
۱۱	داروشناسی
۱۲	نمونه گیری و کشت
۱۳	رنگ آمیزی لام خون محیطی
۱۴	مهارت ارتباط با بیمار
۱۵	رعایت اخلاق حرفه ای در رابطه با اساتید و هم گروه ها
۱۶	مهارت ارتباط با پرستاران و پرسنل
۱۷	تکمیل لوگ بوک
۱۸	تکمیل دفاتر گزارش صبحگاهی
۱۹	نوشتن خلاصه پرونده

مباحث آموزشی کارورزان:

۱	مرور کلی بر اصطلاحات پزشکی-شرح حال و معاینه- برخورد با بیمار بدحال
۲	تفسیر تست های آزمایشگاهی ضروری- انجام نمونه گیری و کشت
۳	عفونتهای تنفسی تحتانی
۴	عفونتهای ادراری
۵	بیماری های مقاربتی
۶	گراندد راند
۷	عفونتهای قلب
۸	عفونتهای سیستم عصبی مرکزی
۹	عفونتهای پوست و بافت نرم
۱۰	هیپاتیت
۱۱	عفونتهای گوارشی
۱۲	گراندد راند
۱۳	عفونتهای تنفسی فوقانی
۱۴	سل
۱۵	بیماری های انگلی (کیست هیداتید-آسکاریس-کرمک-توکسوپلاسموز-ژیاردیا)
۱۶	کزاز - بوتولیسم
۱۷	مالاریا
۱۸	گراندد راند
۱۹	ایدز
۲۰	تب کریمه کنگو
۲۱	عفونتهای ویرال(آبله مرغان-زنا-هرپس-عفونت های حاد تنفسی)
۲۲	کنترل عفونت
۲۳	سالک
۲۴	گراندد راند
۲۵	واکسیناسیون
۲۶	بروسلا
۲۷	امتحان

راهبرد های یادگیری:

در این بخش بر اساس اصول دانشجو محوری و مشارکت فعال فراگیران در فرایندهای یاددهی - یادگیری برنامه ریزی شده است. در بخش عفونی بر اساس استراتژی حل مسئله تلاش می گردد شما چگونگی حل مسئله بیماری های عفونی و مدیریت بیماران عفونی را یاد بگیرید.

فرصت های یادگیری:

شما در این بخش فرصت های یادگیری متنوعی دارید. در بخش گزارش صبحگاهی شما می توانید مهارت استدلال و مدیریت بیماران عفونی را یاد بگیرید در راند بالینی چگونگی شرح حال گیری، معاینه، تشخیص افتراقی و درمان را می آموزید در درمانگاه مدیریت بیماران سرپایی عفونی و مهارت های ارتباطی را می آموزید شرکت در کنفرانس های حضوری یا مجازی بیماری های عفونی به تکمیل اطلاعات شما در برخوردهای بالینی کمک میکند.

تکالیف آموزشی:

با دو نمونه از تکالیف آموزشی آشنا می شوید:

۱- خانم باردار ۲۰ هفته با آزمایش HBSAg مثبت بشما در درمانگاه مراجعه میکند.

الف- در شرح حال به چه نکاتی باید توجه کرد؟

ب- چه اقدامات تشخیصی برای او و خانواده اش لازم هست؟

ج- چه اقدامات درمانی و پیشگیری برای او و خانواده اش لازم هست؟

۲- آقای ۵۰ ساله با سرفه مزمن دو ماهه و کاهش وزن مراجعه میکند.

الف- جهت بررسی تشخیص افتراقی ها چه سوالاتی از ایشان و سابقه وی می پرسید؟

ب- برای اولین تشخیص عملکردی چه تست های تشخیصی لازم هست؟

ارزیابی:

در این بخش نحوه ارزیابی فراگیران در جدول زیر خلاصه شده است:

روش های ارزیابی برای فراگیران	
DOPS برای بررسی مهارت های عملی و معاینه رعایت پنج موقعیت بهداشت دست انجام PPD تعداد اجرا برای هر فرد : ۳ بار در طول دوره ارائه مستندات ارزیابی تایید شده توسط استاد مربوطه لازم است	روش mini-CEX : برای ارزیابی شرح حال گیری بیمار حقیقی در درمانگاه طریقه شستشوی دست تعداد اجرا برای هر فرد: ۳ بار در طول دوره ارائه مستندات ارزیابی تایید شده توسط استاد مربوطه لازم است.
Log book ثبت فعالیت های انجام شده در بخش ارائه مستندات لازم است	KF : برای ارزیابی مهارت های تشخیصی و مدیریت بیماران عفونی بصورت آزمون کتبی/ الکترونیکی یکسان برای همه مستندات برگه های امتحانی است
CBD بحث مبتنی بر مورد برای حل مسائل بالینی ارائه مستندات ارزیابی تایید شده توسط استاد مربوطه لازم است	OSCE : برای حل مساله بالینی در محیط شبیه سازی شده مستندات بصورت برگه های امتحانی است

مقررات بخش :

- ۱- ساعت حضور در بخش از ساعت ۷/۵ صبح الی ۱/۵ عصر می باشد
- ۲- لاگ بوک مربوطه باید تکمیل شود.
- ۳- برای استفاده از مرخصی رضایت استاد مربوطه و رزیدنت مربوطه با تعیین جانشین لازم است.
- ۴- ارایه یک سناریوی مربوط به یک بیماری عفونی شایع برای هر کدام از کارورها لازم است.

تماس با اساتید و مسئولان آموزشی:

اساتید بر این امر معتقدند که همیشه شما عزیزان را در جهت افزایش مهارت های بالینی و ارتباطی حمایت و همراهی خواهند کرد.

اعضای هیئت علمی گروه آموزشی بیماری های عفونی و گرمسیری

روزهای فعالیت در بیمارستانهای محل خدمت (ماه‌یانه)	تخصص	پست الکترونیک و تلفن تماس	نام و نام خانوادگی
بیمارستان شهید صدوقی (هر روز)	متخصص بیماریهای عفونی و گرمسیری	jamshidayatollahi@yahoo.com تلفن تماس: ۰۳۵-۳۱۸۳۳۵۹۰	جمشید آیت اللهی
بیمارستان شهید صدوقی (هر روز)	متخصص بیماریهای عفونی و گرمسیری	fatemah.behnaz@yahoo.com تلفن تماس: ۰۳۵-۳۱۸۳۳۵۹۰	فاطمه بهناز
بیمارستان شهید صدوقی (هر روز)	متخصص بیماریهای عفونی و گرمسیری فلوشیپ HIV	alireza201083@yahoo.com تلفن تماس: ۰۳۵-۳۱۸۳۳۵۹۰	سید علیرضا موسوی
بیمارستان شهید صدوقی (هر روز)	متخصص بیماریهای عفونی و گرمسیری فلوشیپ کنترل عفونت بیمارستانی	chief.sharif@gmail.com تلفن تماس: ۰۳۵-۳۱۸۳۳۵۹۰	محمد شریف یزدی
بیمارستان شهید صدوقی (هر روز)	متخصص بیماریهای عفونی و گرمسیری فلوشیپ کنترل عفونت بیمارستانی	drzakhondie@yahoo.com تلفن تماس: ۰۳۵-۳۱۸۳۳۵۹۰	زهره آخوندی میبدی
بیمارستان شهید صدوقی (هر روز)	متخصص بیماریهای عفونی و گرمسیری	Ghazal9095@yahoo.com تلفن تماس: ۰۳۵-۳۱۸۳۳۵۹۰	فائزه السادات حیدری خورمیزی

در مورد مسائل درون بخش عفونی با شماره ۰۳۵-۳۱۸۳۳۵۹۰ تماس بگیرید.

برای موارد آموزشی با شماره ۰۳۵-۳۱۸۳۳۵۸۸ تماس بگیرید.

برای سوالات علمی با شماره ۰۳۵-۳۱۸۳۳۵۸۸ تماس بگیرید.

جهت ادامه آموزش مسائل عفونی و دریافت فایل های مربوطه به سایت [https://web.ssu.ac.ir/page-](https://web.ssu.ac.ir/page-pezeszki/fa/69/form/pld۷۷۶۰)

۰۳۵-۳۱۸۳۳۵۸۸ pezeszki/fa/69/form/pld۷۷۶۰ مراجعه کنید. دستورالعمل های کشوری مبارزه با بیماری های عفونی که در سایت وزارت بهداشت و

نیز سایت <https://web.ssu.ac.ir/page-pezeszki/fa/69/form/pld۷۷۶۰> قرار دارد، برای مراقبت بیمارانتان در آینده کاری بسیار

مفید است.

نظر شخصی مولف:

دکتر زهره آخوندی میبیدی: بیماری های عفونی از شایع ترین موارد مراجعه بیماران سرپایی به پزشکان عمومی هستند و مهم اینکه با تشخیص صحیح و دانستن درمان مناسب، براحتی قابل درمان هستند. بنابراین مطالعه بیماری های عفونی شایع و دیدن این بیماران در دوران دانشجویی قابلیت طبابت خوبی بشما خواهد داد. طبیب خوبی باشید. برای شما عزیزان آرزوی موفقیت و شادی را داریم.

مطالعه منابع بیشتر:

کتاب	هاریسون	فصول بیماری های عفونی
دستورالعمل های کشوری	مالاریا تب کریمه کنگو مدیریت بیماری کرونا مراقبت از لشمانیوز هاری حیوان گزیدگی پیشگیری و کنترل عفونتهای بیمارستانی	